

Atnaujinta informacija apie ekonominę ir pinigų aplinkos raidą

Santrauka

2016 m. pradžioje atlėgo finansų rinkų svyravimai, pasirodė pasaulio ekonomikos aktyvumo stabilizavimosi ženklų. Metų pradžioje pasaulinė prekyba buvo atspari, nors numatoma, kad jos augimo tempas vis dar bus nedidelis. Pasaulinio aktyvumo, ypač besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių, perspektyvos toliau siejamos su lėtesnio, negu prognozuojama, augimo rizika ir tai visų pirma susiję su netikrumu dėl politikos, neramumais finansų rinkose ir geopolitine rizika. Pasaulinė bendroji infliacija tebebuvo nedidelė, nes ankstesnis energijos kainų nuosmukis ir toliau mažino kainas.

Euro zonos ir JAV valstybių vyriausybės obligacijų pajamingumai sumažėjo. Stabilizuojantis rinkos kintamumui ir ECB paskelbus bendrovių sektoriaus pirkimo programą, įmonių obligacijų pajamingumo skirtumai labai sumažėjo. Sumažėjęs rinkos kintamumas palankiai veikė pasaulio akcijų kainas, o euro efektyvusis kursas pakilo.

Skatinama vidaus paklausa, euro zonos ekonomika toliau atsigauja, tačiau užsienio paklausa tebeauga vangiai. Pinigų politikos priemonės tebeskatina vidaus paklausą. Jų teigiamas poveikis finansavimo sąlygoms ir didėjantis įmonių pelningumas skatina investicijas. Be to, skatinamoji pinigų politika, dėl anksčiau įgyvendintų struktūrinių reformų tebeaugęs užimtumas ir vis dar palyginti maža naftos kaina turėtų ir toliau daryti teigiamą poveikį namų ūkių realiosioms disponuojamosioms pajamoms ir asmeniniam vartojimui. Fiskalinė politika euro zonoje taip pat yra šiek tiek laisvesnė. Vis dėlto euro zonos ekonomikos atsigavimą tebeslopina vis dar esanti būtinybė koreguoti įvairių sektorių balansus, per lėtas struktūrinių reformų įgyvendinimo tempas kai kuriose šalyse ir menkesnio besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių augimo perspektyva. Euro zonos ekonomikos perspektyva toliau siejama su lėtesnio, negu prognozuota, augimo rizika.

Pastaraisiais mėnesiais bendroji infliacija euro zonoje buvo maždaug nulinio lygio. Mažą infliaciją ir toliau daugiausia lėmė ypač neigiami metiniai energijos kainų pokyčiai. Kartu dauguma grynosios infliacijos rodiklių nerodo jokios aiškios didėjimo tendencijos. Vidaus kainų spaudimas tebebuvo mažas. Rinka pagrįsti ilgojo laikotarpio infliacijos lūkesčiai stabilizavosi ir buvo maži. Jie vis dar buvo gerokai mažesni nei apklausų duomenimis pagrįsti rodikliai. Sprendžiant iš dabartinių energijos ateities sandorių kainų, tikėtina, kad ateinančiais mėnesiais infliacijos lygis bus neigiamas, o 2016 m. antrąjį pusmetį ims kilti, tai daugiausia susiję su bazės efektais. 2017 ir 2018 m. jis turėtų toliau didėti dėl ECB pinigų politikos priemonių ir numatomo ekonomikos atsigavimo.

Po to, kai kovo pradžioje buvo priimtas visapusiškas pinigų politikos sprendimų rinkinys, euro zonoje finansavimo sąlygos plačiąja prasme pagerėjo. Skatinamosios pinigų politikos poveikis įmonėms ir namų ūkiams, ypač per bankų sistemą, stiprėja. Pinigų kiekio augimas ir toliau buvo stabilus, o paskolų augimo rodikliai vis dar gerėjo. Plačių pinigų kiekio augimą ir toliau daugiausia lėmė pinigų kūrimo vidaus šaltiniai. Pinigų ir kredito rodiklių gerėjimą skatino mažos palūkanų normos, tikslinės ilgesnės trukmės refinansavimo operacijos bei išplėstinė turto pirkimo programa. Bankų finansavimo sąnaudos dar labiau sumažėjo, bankai perkėlė savo palankias finansavimo sąlygas siūlydami mažesnes paskolų palūkanų normas. Iš esmės reikia pripažinti, kad, nuo 2014 m. birželio mėn. taikant pinigų politikos priemones, pagerėjo įmonių bei namų ūkių skolinimosi sąlygos ir padidėjo kredito srantai visoje euro zonoje. Paskolų didėjimą skatinančiomis kovo mėn. priimtomis pinigų politikos priemonėmis prisidedama ir prie realiosios ekonomikos atsigavimo.

2016 m. balandžio 21 d. posėdyje, remdamasi reguliaria ekonomine ir pinigų analize, Valdančioji taryba nusprendė nekeisti pagrindinių ECB palūkanų normų. Valdančioji taryba tebemanoma, kad jos nesikeis arba bus mažesnės dar gana ilgą laiką ir net gerokai ilgiau, negu kol bus vykdoma turto pirkimo programa. Kalbant apie nestandartines pinigų politikos priemones, pažymėtina, kad, kaip ir buvo nuspręsta 2016 m. kovo 10 d., ECB padidino sumą, už kurią kas mėnesį perkama turto pagal turto pirkimo programą, nuo 60 mlrd. iki 80 mlrd. eurų. Kaip buvo skelbta anksčiau, turtas toliau bus perkamas iki 2017 m. kovo pabaigos arba ilgiau, jei tai bus būtina, tačiau bet koku atveju tol, kol Valdančioji taryba įsitikins, kad infliacijos raida vėl tapo tvari ir atitinka tikslą. Be to, birželio mėn. ECB atliks pirmąją iš naujų tikslinių ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų (TITRO II) ir pradės vykdyti pirkimus pagal mūsų bendrovių sektoriaus pirkimo programą.

Žvelgiant į ateitį, pasakytina, kad būtina išsaugoti pakankamą skatinamosios pinigų politikos lygį tiek ilgai, kiek reikės, kad būtų paspartintas euro zonos ekonomikos atsigavimas ir tam, kad infliacija būtų kuo greičiau sugrąžinta į mažesnę kaip 2 %, bet jam artimą lygį. Valdančioji taryba ir toliau atidžiai stebės kainų stabilumo perspektyvos raidą, o prireikus reaguoti ims visų pagal įgaliojimus turimų priemonių. Atsižvelgus į susiklosčiusias aplinkybes, būtina užtikrinti, kad dėl labai mažos infliacijos nepasireikštų antrinis poveikis darbo užmokesčio ir kainų nustatymui.